

Predmet: Trnje/Terrnje (Pavle Gavrilović i Rajko Kozlina)

Broj predmeta: K.Po2 10/2013

Objavljivanje presude: 16.04.2019. godine

Sudsko veće je izreklo, a predsednica veća, sudija Mirjana Ilić, javno je objavila presudu kojom je Pavle Gavrilović oslobođen optužbe, a Rajko Kozlina oglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina.

Obrazlažući donetu presudu, predsednica veća je navela da tokom postupka nisu dokazani navodi optužnice u odnosu na optuženog Pavla Gavrilovića, odnosno da je naredio napad na selo Trnje i „da ne sme biti preživelih“. Navodi optužnice koji terete optuženog Gavrilovića zasnivaju se, po oceni TRZ, na iskazu svedoka Jaćimovića, koji je naveo da je ovaj imao dobar pogled na selo i da mu je u jednom trenutku pokazao rukom da se krene na selo. Takođe, ovi navodi se zasnivaju i na činjenici da je optuženi znao za ubistva u selu, jer je nekoliko dana kasnije vršena asanacija tog terena. Svedok Radivoje Mirković je to potvrdio i naveo da je čuo kako je optuženi Gavrilović rekao, misleći na napad na selo Trnje, „da niko ne sme ostati živ“. Tokom postupka optuženi Pavle Gavrilović negirao je izvršenje dela, navodeći da je bio komandant Pozadinskog bataljona 549. motorizovane brigade Vojske Jugoslavije, čija funkcija nisu bila borbena dejstva. Od komandanta brigade Božidara Delića dobio je zadatak da, zajedno sa snagama policije, učestvuje u široj akciji, tj. u deblokadi komunikacije Suva Reka–Orahovac, u kojoj je trebalo blokirati i uništiti snage OVK u širem rejonu sela Retimlje i uspostaviti kontrolu na tom području. Zadatak njegovog bataljona je bio da zasednu liniju blokade, kako bi sprečili eventualni pokušaj snaga OVK da se izvlače u tom pravcu. Bataljon nije imao nikakav zadatak u vršenju borbenih dejstava. Dan pre odlaska na teren, održao je sastanak u kasarni u Prizrenu sa starešinama svog bataljona i preneo im dobijeno naređenje. Sutradan su krenuli na teren. Na zadatku je bio sa oko 40 svojih vojnika. Obzirom da su imali zadatak odbrambenog karaktera, sa vojnicima je bio i određen broj podoficira. Na položaj kod sela Trnje došao je kritičnog dana u ranim jutarnjim satima. Sa mesta gde su se nalazili nije bilo moguće ni videti selo. Nikakvu naredbu nije tog dana izdao svojim potčinjenim starešinama, jer su naredbe za izvršenje zadatka dobili prethodne večeri, pa nije bilo potrebe da se ponavljaju. Nije imao saznanja da je iko iz njegove jedinice kritičnog dana ulazio u selo, niti je to mogao da vidi sa lokacije na kojoj se nalazio.

Optuženi Rajko Kozlina, komandir grupe u Pozadinskom bataljonu, takođe je negirao izvršenje dela, navodeći da nije ulazio u selo Trnje niti izdavao naređenja bilo kome. Imao je samo problem sa svedokom, tadašnjim vojnikom, Dejanom Miloševićem, protiv koga je svedočio na vojnom sudu u Nišu, a koji ga zbog toga tereti u ovom postupku. Deo odbrane optuženog Pavla Gavrilovića potvrdio je svedok Dragiša Jaćimović, koji je naveo da je optuženi starešinama svog bataljona, među kojima je i on bio, izdao naređenje u Prizrenu, dan pre odlaska na teren. Po dolasku iznad sela Trnje, rekao je starešinama da ostanu na zauzetim pozicijama. Nisu imali sredstvo veze, već se komunikacija odvijala preko kurira. Sa pozicije na kojoj se nalazio, svedok je video samo trećinu sela. Čuo je pucnjavu, video da neki vojnici pucaju na ljude koji trče ka reci i vikao je na vojnike da to ne rade. Svedok Slobodan Gligorić, starešina pozadinskog bataljona, takođe je potvrdio navode odbrane optuženog Gavrilovića da nije izdavao nikakvu naredbu nakon Prizrena. Svedok Dejan Milošević takođe je naveo da nije čuo naređenje optuženog Gavrilovića, već da mu je optuženi Kozlina saopštio da idu u

selo Trnje. Svedok Ervin Markišić, kojem je optuženi Kozlina bio nadređeni, takođe je naveo da nije čuo da je Gavrilović izdao bilo kakvo naređenje.

Tokom postupka ispitan je veći broj vojnika, pripadnika Pozadinskog bataljona, ali niko od njih nije potvrdio iskaz svedoka Radivoja Mirkovića da je optuženi Gavrilović izdao naređenje da u selu Trnje ne sme biti preživelih. Ceneći iskaze svih ispitanih svedoka, sud nije prihvatio iskaz svedoka Radivoja Mirkovića da je optuženi Gavrilović, pokazujući na selo Trnje, rekao da ne sme biti preživelih. Ovo stoga jer je njegov iskaz kontradiktoran, obzirom da je naveo da je, u vreme kada je Gavrilović rekao da u selu ne sme biti preživelih, oko njega bilo dosta vojnika, a u isto vreme se nije mogao setiti imena ni jednog od njih, pa se kasnije setio vojnika Miloša Babovića, koji je rekao da optuženi Gavrilović nije bio u njihovoj blizini. Svedok Mirković je u svom iskazu naveo da su vojnici zajedno sa optuženim Kozlinom krenuli u selo, i da je on shvatio da je čišćenje sela naredba za ubijanje, te da je to „shvatio u hodu“. Ovakvi navodi su, po oceni suda, nelogični ako je optuženi Gavrilović već izdao naredbu da ne sme biti preživelih. Prema oceni veća, s obzirom da je naređenje da ne sme biti preživelih zabranjeno II dopunskim protokolom uz Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba, Sud je smatrao da je „neživotno“ da je Gavrilović izdao naređenje baš takve sadržine, i to pred velikim brojem vojnika. Isto tako, s obzirom da tog dana nisu svi meštani Trnja ubijeni, već da su neki dva dana nakon događaja otišli u susedno selo, ne može se smatrati da je to naređenje Pavla Gavrilovića izvršeno. Sud je takođe utvrdio da nije bilo osnova za utvrđivanje odgovornosti optuženog Gavrilovića za ubistvo 16 civila koje su izvršili NN pripadnici, jer se njemu ne može staviti na teret odgovornost za postupke svojih podređenih, pošto za to nije ni terećen, već samo za izdavanje naređenja.

U odnosu na optuženog Rajka Kozlinu, sud je ustvrdio da je isti odgovoran za telesno povređivanje dvojice i ubistvo 15 civila. Na osnovu iskaza vojnika koje je Kozlina vodio, sud je zaključio da se ta grupa kretala po njegovoj samovoljnoj odluci, a ne po naredbi nekog višeg starešine. U prilog ovom zaključku su izjave više starešina 549. motorizovane brigade da Pozadinski bataljon nije imao nikakvu drugu ulogu već da vrši zaprečavanje eventualnog prolaska pripadnika OVK. Sud je utvrdio da je optuženi Kozlina odgovoran za ranjavanje oštećenog Malića Vocija/Maliq Voci. Svedok/oštećeni Bekim Gaši/Bekom Gashi naveo je da je čuo pucanj iz pravca Vocijeve kuće, te da je kasnije tog dana od meštana čuo da je on ranjen. Svedok Radivoje Mirković naveo je da je Kozlina ubio čoveka koji je nosio hranu za stoku, odnosno da je video da je Kozlina u tog čoveka pucao. Svedok Dejan Mirković takođe je potvrdio da je optuženi Kozlina pucao na jednog čoveka, dok je svedok Bojan Gajić naveo da je Kozlina, po ulasku u selo, pucao nekom čoveku u leđa. Na osnovu ovih izjava, sud je zaključio da je Maljić Voci povređen kao prvi, prilikom ulaska vojnika u selo. Tokom postupka takođe je utvrđeno da je optuženi Kozlina izdao naređenje da se puca u grupu ljudi koji su sedeli u dvorištu kuće Muslija Gaši. To su u svojim iskazima potvrdili svedoci Nedžat Gaši, koji je ranjen ali je preživio streljanje, kao i svedok Bekim Gaši, koji je od Nedžata čuo šta se desilo u dvorištu. Svedoci Radivoje Mirković i Dejan Milošević, kojima je optuženi Kozlina bio neposredni starešina, takođe su svedočili o ubistvu civila u dvorištu kuće. Sud je zaključio da tokom postupka nisu dokazani navodi optužbe da je optuženi Kozlina ubio Muslija Gaši pucajući mu u glavu, uz repliku „Ovako se to radi“. Ovo iz razloga jer je to u suprotnosti sa iskazom svedoka Dejana Miloševića, Radivoja Mirkovića i Ervina Markišića, koji ovo ubistvo sasvim drugačije opisuju, kao što ga opisuje i svedok Nedžat Bitići, koji je naveo da je Muslija ubijen u svojoj kući. Optuženi Kozlina nije bio lice koje je nakon ubistva Muslije Gaši izašao iz Muslijine kuće. Kako nije bilo dokaza o navodima optužbe vezanim za ubistvo Muslije Gaši, sud ih je izostavio iz izreke presude.

Sud je našao da je optuženi Rajko Kozlina bio svestan svog delovanja i da je postupao sa direktnim umišljajem. Prilikom odmeravanja kazne, sud mu je od otežavajućih okolnosti cenio veliki broj ubijenih civila, među kojima je bilo i dece, dok mu je kao olakšavajuće okolnosti cenio porodične prilike, da je oženjen i otac maloletnog deteta, da radi i doprinosi izdržavanju porodice, da je neosuđivan, da se protiv njega ne vodi neki drugi krivični postupak, protok vremena od izvršenja dela, te činjenicu da je u to vreme imao 23 godine.

Oštećeni koji su istakli imovinsko-pravni zahtev upućeni su na parnicu, obzirom da njihovi zahtevi nisu bili opredeljeni.

Fond za humanitarno pravo